

KÖNYVISMÉRTETÉS

*Az olvasástanítás összefüggő szakaszának
tantárgypedagógiai vizsgálata*
Jászberény, 1967. 266 l. Felelős kiadó:
Andrási Béla int. igazgató

A tanulmánykötet a Jászberényi Tanítóképző Intézet fennállásának 50. évfordulója tiszteletére készült. Az intézet metodikai kutatócsoportjának nagyszabású vállalkozása intenzitás és tudományos szint tekintetében egyaránt méltó a jubileumhoz. Az egyik 4. osztályban a II. félév valamennyi olvasóóráját megfigyelték, lejegyezték, és az egybe gyűjtött gazdag adatok alapján vizsgálták a tantárgy pedagógiai hatásrendszerének sajátosságait.

A munka arányainak egynéhány jellemző adata: 74 órát rögzítettek magnetofonra. A 74 óra hiteles rögzítését szolgálta még ezen felül a kb. 1800 oldal terjedelmű jegyzőkönyv is. Egy-egy jegyzőkönyv (óra) elkészítése mintegy 5 órát vett igénybe. A félévi anyag leírása kb. 350—400 munkaórába került.

Figyelemre méltó kezdeményezés az a tantárgypedagógiai szemlélet, amely a tanulmányokban következetesen érvényesül. Abból indulnak ki, hogy az általános iskola minden egyes tantárgyának — a maga speciális, sajátos eszközeivel — a nevelés általános céljának megvalósítását kell szolgálnia. Ezért foglalkoznak elmélyülten az olvasástanítás speciális feladataival és a feladatok közötti összefüggésekkel. Csak ezt követően vetik fel a problémákat, fogalmazzák meg azokat a feltételezéseket, amelyeknek az igazságáról egy nagy ciklus elemzése alapján akarnak megbizonyosodni. Kétségtelen, hogy egy-egy tanítási (oktatási-nevelési) módszer a valóságban a megtervezettnél sokkal differenciáltabban kerül alkalmazásra. Feltételezhető tehát: abban az esetben, ha a valóság egy nagyobb szakaszát elemezzük, a változatok közötti különbségek jobban előtűnnek. Az összefüggő tantárgyi munka vizsgálatának tapasztalatai általános érdeklődésre is igényt tarthatnak. Ugyanis olyan időszerű nevelési kérdésekre vonatkoznak, mint a gondolkodásfejlesztés, az önállóság kialakítása, készségképzés, az érzelmek fejlesztése stb.

Kopácsi Béla két tanulmányában azt vizsgálja, hogy az olvasástanítás a maga sajátos eszközeivel miként szolgálja a gondolkodásfejlesztést. A tantárgy sajátosságainak elemzéséből következik pl. az a megállapítás, hogy a fogalmak kialakítása az olvasmány egészé-

nek alárendelt feladat, vagy hogy a szemléltetésnek az olvasóórákon többnyire visszamutató, erősítő jellege van. Gondolatébresztő és nagyon hasznos mindaz, amit az időszemlélet kialakításáról, a sematizmus és verbalizmus elleni küzdeletről, valamint a dialektikus szemléletmód formálásáról olvashatunk.

Krasznay Ferenc azt kutatja, hogyan használja fel a nevelő a tanulók olvasási órára hozott tapasztalatát, mennyiben támaszkodik erre az anyagra. Az a kérdés is felvetődik, hogy az olvasmányok anyaga alkalmas-e a gyermek információkincsének előhívására. Az adatok elemzése nyomán élénk táruul, hogy a tanulók tapasztalatainak közlését miféle gondolati tevékenység előzte meg.

Nagy József a nevelői munka leginkább problematikus szférájára felé tereli figyelmünket, amikor a tanulók szóbeli megnyilatkozásainak érzelmi tartalmát vizsgálja. A legújabb kutatási eredmények summázása és a megoldásra váró problémák felvetése közben az érzelmi nevelés bonyolult problémaköréről teljes értékű tájékoztatást is ad. Javaslatainak erős nyomatókat kölcsönöz a sajátos vizsgálati módszer. Kétségtelen, hogy az érzelmek kialakulásának, erősödésének folyamatát, az egyes ismétlődő törvényszerűségeket jobban meg lehet figyelni egy félév tantárgyi munkájának elemzése közben. Megállapításai finom elemző munkát tételeznek fel, és mindig meggyőzőek, akár a praxikus érzelmek körére, akár az intellektuális érzelmek tartalmi összetevőire, az esztétikai élményekre avagy az erkölcsi érzelmek területére vonatkoznak.

Fábián Zoltán egyik tanulmánya a vizsgált órák szerkezeti sajátosságaival foglalkozik. Itt a pusztá felsorolás önmagában már a lehetőségek sokszínűségéről is tájékoztat. Másik tanulmányában a tanulók egyéni tevékenységének jellegzetességeit vizsgálja, s eközben megállapítja, hogy a tantárgyi munka „nyomvonalát” elsődlegesen a jobb tanulók tevékenysége határozza meg. Rámutat arra is, hogy a tantárgyi előmenetelnek, az értelmességnek az a legfőbb mutatója: tud-e, s mer-e kérdezni a tanuló. A 3. tanulmány (Címe: Olvasásgyakorlási módok és változatok) az elemző és gyűjtő munka nagyszerű teljesítménye. Ez a gyakorlati munka szempontjából nagyon hasznos rendszerezés 11 féle gyakorlási módon belül nemcsak 130 féle változatot sorol fel, hanem mindegyiknek a tömör és pontos leírását is megadja.

Fábián Zoltánné az önállóságra nevelés lehetőségeit vizsgálja az olvasásórákon. Ezek közül a néma olvasás a legjelentősebb. A félévi időmennyiség tekintélyes hányadát, 12,3 %-át erre a célra fordították. Meggyőző az adatokból leszűrt az a következtetés, hogy egy-egy olvasmány önálló feldolgozását mindig valamilyen érdekes, tartalmas feladat megoldásának szolgálatába kell állítani; továbbá az is, hogy a munka sikerének elismerését az önállóságra nevelés leginkább hatásos motívumának kell tekintenünk.

Hagyó Ernőné a mondatalkotás és mondat szerkesztés problémáival foglalkozik. A beszédtevékenység fejlesztésével kapcsolatban megállapítja, hogy két fontos feladatot kell megoldanunk: a mondanivaló sűrítését, tömörítését és a helyes részletezés elsajátítását.

Gledura Lajos egyik tanulmánya a 4. osztályos gyermek olvasási hibáival és ezek okaival foglalkozik. Másik tanulmányában — az olvasási készségképzés problémáiról és feladatairól szólva — megállapítja, hogy az olvasási hibák kialakulását az olvasástanítás legelső időszakában kell megelőznünk. Megítélése szerint alapos látás-, hallás- és beszédvizsgálat alá kellene vetni az 1. osztályba lépő gyermekeket.

A *Nagy Józsefné* által összeállított hatalmas bibliográfia hiánytalan leltára mindazoknak a munkáknak, cikkeknek, amelyek közvetlenül vagy közvetve olvasástanítással foglalkoznak.

Dr. Szörényi József

Tanári kézikönyv az Élővilág című tantárgy tanításához az általános iskola 8. osztályában

Buda Bulcsu és Szoboszlai Miklósné munkájaként 1967 októberében jelent meg e régvárt kézikönyv. Az 5., 6., 7. osztályos Élővilág anyagának tanításához már a korábbi években kézhez kaptuk a hasonló segédeszközöket, és a 8. osztályos kézikönyv megjelenésével teljessé vált a sorozat.

A tanári kézikönyvek igénye a reform terv bevezetésével együtt jelentkezett. Az új követelmények új módszereket, segédeszközöket követeltek. Számos elgondolásunkat, kísérletezésünket most a könyv megjelenésekor igazolva látjuk, ugyanekkor ötleteket, segítséget kapunk más eljárásokra is, hiszen a kézikönyv segítő eszköz és nem követelményrendszer.

A kézikönyv három fejezetre oszlik.

Az első fejezet magában foglalja a tantervi feladatok és követelmények lényegét, kiemelve a 8. osztályos Élővilág tantervi anyagának új vonásait; bemutatja azt is, hogy a nevelési terv követelményeiből a testi, a világnézeti

és hazaszeretetre neveléshez miként járulhatunk hozzá. A kézikönyv ugyanebben a fejezetben foglalkozik az évi munka megtervezésével, mintát javasol egy tárgykör részletes tanmenetének elkészítéséhez, egész évi tanmeneti beosztást, majd egy óravázlat mintát is közöl. Külön foglalkozik a koncentráció lehetőségeivel tárgyon belül és más tárgyakkal (kémia, fizika, földrajz, történelem, gyakorlati foglalkozások stb.). A koncentrációt jól megválasztott példákkal illusztrálja. Felhívja a figyelmet a tanulók tevékenységének tervezésére, különös tekintettel az önálló és csoportos munkákra, hogy mindinkább előtérbe kerüljenek azok a munkaformák, amelyek a tanulók széles körű aktivizálására alkalmasak.

A második fejezet a tananyag részletes feldolgozását tartalmazza tárgykörönként. Követi a tankönyvi beosztást. A tárgykörök bevezetésében elemzi azokat a nevelési, oktatási és képzési feladatokat, melyek általánosan érvényesek a tárgykör óráira. Az egyes órákhoz az anyag sajátosságából fakadó tanácsot ad, ez vonatkozik az ellenőrzés módjára, az új anyag feldolgozásának menetére és a szemléltetési lehetőségekre.

Az órák feldolgozásánál a kézikönyv írói széles körű alkalmat biztosítanak a tanár egyéni elgondolásainak: nem megkötöttséget jelent tehát a kézikönyv használata, inkább tanácsokat, új didaktikai és szakmódszertani ötleteket ad a tanárnak. A munkáltató óráknak vagy a feladatlapos ellenőrzéseknek megszervezése, egy-egy mintalap bemutatása igen gondolatébresztő és további kísérletekre serkent.

Örvendetes, hogy a kézikönyv bár összhangban van a tankönyvvel helyenként annak hiányosságaira figyelmeztet, javít pl. a fog hosszsmetszeténél. Egy-egy anyagot kettévont, melyet valóban lehetetlen a tankönyv előirányzata szerint elvégezni pl. az élet szakaszai. A szövetek felosztásánál viszont a vér a kézikönyvben sem szerepel. Minden órához a tanárnak szóló szakmai kiegészítés járul, mely sokszor módszertani tanácsokat is tartalmaz. Feltétlenül a jószándékot kell látnunk és nem annak feltételezését, hogy a szaktanárok ezekkel nincsenek tisztában. A könyv rajzai szemléletesek, lényegkiemelők, több is lehetne belőlük.

A harmadik fejezet bibliográfiája bőséges. Szakkönyvek, cikkek sokaságára hivatkoznak a kézikönyv írói. Ezek a forrásmunkák, valamint az ifjúság részére ajánlott irodalom hasznos a nevelőknek és tanítványaiknak egyaránt.

Befejező egysége a kézikönyvnek a szemléltető eszközök és tanszerek jegyzéke. Óránként csoportosítva tünteti fel a felhasznál-

ható szemléltető eszközöket. Mellettük jegyzetként ismerteti, hogy az adott eszköz gyári eredetű-e, beszerezhető-e vagy saját készítésű. (Ez utóbbi esetben az alapanyagokat is közli.) Meg kell mondani, hogy valóban a legmodernebb szemléltetési formákat ajánlja, sőt a jövőben elkészítésre kerülőket is betervezte. Így iránymutatónak elfogadható bár falusi iskolák viszonylatában maximálisnak látszik.

A hasznos kézikönyv megjelenését mindenképp örömmel fogadjuk, és ebben a tanévben már munkánkban hasznosítjuk is. Reméljük; hogy az 5000-es példányszám nem marad végleges, mert a nevelők érdeklődésére a megjelenést követő hónapban már nem tudtak könyvet küldeni.

Tankönyvkiadó, Budapest. 1967 226 oldal

Dr. Török Lászlóné
Szeged

Ignác Rózsa: Papírmalom

Móra könyvkiadó. Budapest, 1967.

A könyv főszerzője Bajkó Györgyi. Az ő életén keresztül mutatja be a szerző egy letűnt, nehéz korszak problémáit és egy bakfis élményeit.

A kiadó a művet tizennégy éven felülieknek ajánlja.

Kertész Erzsébet: Harriet regénye

Móra könyvkiadó. Budapest, 1967.

A múlt században a négerék milliói éltek Amerikában rabszolgaságban. Éppen ezért váltott ki nagy hatást a Tamás bátya kunyhója című regény. A legolvasottabb könyvek közé tartozott és még ma is igen olvasott mű.

A Móra könyvkiadó a regény íróőjének, Harriet Beecher-Stowenak az életét mutatja be.

Dorota Polivková: Játékok a nyelvtanításhoz

Magyarra fordította Kazimírné Pesthy Mária. Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo, Bratislava, 1965, 107 l., 1. kiadás.

A gyűjtemény a tanítók segédkönyveinek a sorozatában jelent meg, gazdságával és az összegyűjtött játékok változatosságával hozzájárul az idegen nyelvek és az anyanyelv oktatásának élénkítéséhez, gazdagításához. A gyűjteményben leírt játékok felhasználhatók az idegen nyelvi órákon kívül szakköri foglalkozásokon, társalgási gyakorlatokon, valamint különböző gyermek-nyelvtanfolyamokon, ahol a tanításban a játékos elem még túlsúlyban van.

A tankönyvíró a játékokat négy alapvető csoportja osztja fel: 1. olyan játékok, amelyek segítségével a tanulók könnyen sajátíthatnak el egyes szavakat, 2. olyan játékok, amelyek az egyes mondatok (mondattípusok) gyakorlására szolgálnak, 3. a beszédkésztséget fejlesztő játékok, 4. olyan játékok, amelyek segítenek a tanulók nyelvi ismereteit megszilárdítani, és amelyekkel a nyelvi készségeket és jártasságokat erősíthetjük. A fenti négy alaptípuson kívül találhatunk még néhány speciális játékot is a gyűjteményben, például játékok képekkel, számtani játékok, mozgásos (megjelenítő) játékok és sportjátékok.

A játékok a segédkönyvben célszerűen vannak csoportosítva: 1. azok a játékok, amelyekkel az emlékezőtehetséget (emlékezetet) és a megfigyelőképességet eddük az idegen szavak befogadására, 2. azok a játékok, amelyekkel a szavak gyors és ügyes felhasználását gyakorolhatjuk, 3. azok a játékok, amelyekkel a helyesírást és a kombináló készséget gyakoroljuk, 4. a szóképzés felmérését és bővítését elősegítő játékok, 5. azok a játékok, amelyekkel az egyes mondatokat vagy a tanulók önálló elbeszélését fejleszthetjük stb. A játékok helyes megválasztását illetően útbiztosítást adnak a játékok neve alatti rövid utasítások, amelyekből megtudhatjuk, hogy az egyes játékok milyen életkorú tanulóknál alkalmazhatók, milyen nyelvi ismereteket követelnek meg a tanulóktól, milyen nyelvek oktatására a legalkalmasabbak és milyen lexikai vagy nyelvtani anyag gyakorlására használhatók fel. A játékos nyelvtanulás és nyelvyakorlás mellett igen sok gyakorlat támpontot nyújt a nyelvi versenyek, az órák alatti nyelvi versengések megszervezésére. A segédkönyv gyakorlatai különösen az alsótagozatos és az általános iskolai nyelvtanításban használhatók fel. Sok játékot, egészen biztos, gyakorló pedagógusaink már ismernek, mégis a jelen gyűjtemény elgondolkozott, új, variációs lehetőségeket teremt, tanácsot ad a tanulók aktivizálására, érdeklődésük felszínre való tartására, ill. sok esetben éppen a fárasztó tanulás feloldására, ami különösen az alsótagozatos nyelvtanításban jelentkezik. A játékok a tanulásban örömteli légkört teremtenek, feloldják egyes tanulóknál a gátlásokat, a félelemérzetet, a szégyenlőséget, s igen sokszor a játékos nyelvyakorláson keresztül ezeket a tanulókat is a természetes és önálló beszélgetésre szoktatják.

A segédkönyv jól átgondolt módszertani bevezetőt, valamint igen bőséges irodalmat tartalmaz.

A játékos nyelvyakorlatok nemcsak az iskolai órákon alkalmazhatók, hanem az otthoni ellenőrzésben, korrepetálásokon, felnőtt nyelvtanfolyamokon is felhasználhatók. A segédkönyv játékaival az egyes nyelvek konkrét

gyakorlásában segítséget nyújtanak és újabb ötleteket szolgáltatnak. Dorota Polívková igen hasznos könyve Budapest a Csehszlovák Kultúrájánál szerezhető be.

Dr. Horgosi Ödön
Jászberény, Tanítóképző Intézet

Hernádi Sándor: Tanári kézikönyv a magyar nyelvtan tanításához az általános iskolák 5. és 6. osztályában

Tankönyvkiadó, Budapest, 1967. 178 l.

Az 1963-as tanterv bevezetése óta hiányát érezzük egy olyan korszerű szemléletű nyelvtanítási kézikönyvnek, amelyet kezdő és gyakorlottabb magyartanárok egyaránt haszonnal forgathatnak.

Ezért kettős az örömünk, hogy a nyelvtanítás jeles képviselőjének, Hernádi Sándornak kézikönyvét végigolvashattuk.

Az utóbbi évek egyre gazdagodó anyanyelvi tantárgypedagógiai vonatkozású kiadványok és tanulmányok sorában Hernádi kézikönyve egyéni módszerbeli arculatával az egyszerű-alapvetőt, a leglényegesebbet tudja nyújtani. A gyakorló magyartanároknak valóban kezébe adja mindazt, amit reformpedagógiánk felpezsdülése nyomán nyelvtanításunk felszínre hozott.

A kézikönyv — mint azt az „Előszó” is hangoztatja — nem kívánja betölteni a receptgyűjtemény szerepét. De vállalja a kézikönyvek hagyományos feladatát: a nyelvtan-könyvi anyag órákon történő feldolgozásának hathatós segítését.

A mű bevezető része a magyar nyelvtan tanításának általános feladatairól szól, a nyelvtan tantárgypedagógiai lehetőségeiről, s ezen belül — eléggé nem dicsérhető szándékkal és módon — részletezőbben fejtegeti a beszédművelés didaktikájának fontosságát. Végül néhány, eddig nem igen ismert, de jól hasznosítható segédeszközt ajánl az 5. és 6. osztályos nyelvtan oktató tanár számára.

Az elvi és gyakorlati kérdéseket boncolgató bevezetés után a két osztály tantervi-tankönyvi anyagának tanítására kaphat az olvasó magyartanár egyes esetben tájékoztató jellegű, más, esetben részletesebb tanácsot. Az egyes nyelvtani fejezeteket elméleti, metodikai útmutató gondolatokkal vezeti be, majd egy-egy fejezet résztanmenetét közli. A fejezetek (nyelvtanítási témakörök) nehezebb tanítási egységeihez bővebb kidolgozástervet is bemutat és — a kézikönyv hagyományos rendeltetésének megfelelően — minden egyes órához rövid leírást közöl, vagy megjegyzést fűz.

Egyetértünk a szerkesztésnek azzal a fel-fogásával, hogy tanmenet- és óraleírás vázla-taival és módszeres fejtegetéseivel nem dog-matikusság és kizárólagos mértéket és kitaposott tanításgyakorlati műformákat, mintákat óhajt nyújtani. Ezzel a szabadlevegőjű koncepcióval tág teret nyit a tanári válogatásnak és az egyéni kezdeményezésnek. Hernádi könyvé-nek talán ez az utóbbi tendenciája — a tanári előkészülés alkotáslélektani motivációt kibon-takoztató távlata — a legjobban fémjelzett pozitívuma. Ez bizonyára megindítója lesz egy szélesebb körben gyűrűző nyelvtanítást korszerűsítő folyamatnak.

A szerző pedagógiai és metodikai képzelő-ereje — amely más hasonló kiadványainak is sajátja —, valamint a nyelvtanoktatás rejte-tőbb viszonyaiba és összefüggéseibe való ki-váló behatolóképesége — úgy véljük — nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a kézikönyv betöltse azt a funkciót, amelyet a jelenlegi nyelvtanítás méltán elvárhat ettől a ki-adványtól.

A fentiekben kívül más értékes vonások is jellemzik a kézikönyvet. Megemlíthetjük például a differenciált tanári munkának tudato-sítását, azt az újszerű törekvést, amellyel a szerző minden egyes alkalommal világosan és egyértelműen megjelöli a didaktikai felada-tokat.

Érdekes az egyes nyelvtani fogalmak ki-alkításának módja is, a nyelvtani műszavak oktatáslélektani, logikai tudatosítása és meg-világítása, az ezzel kapcsolatos korszerű el-járások. (Így a csoportfoglalkozás mérték-tartó alkalmazása, a gyakorlásmódok ötletes-sége stb.)

A nyelvtanítás módszertanának búvár-kodói — tehát a szakdolgozatót készítő ta-nárjelöltek is — értékesen hasznosíthatják a kézikönyv végén gazdagon összeállított köny-vészeti jegyzéket.

Összegezve: a kiadvány nélkülözhetetlen segédkönyve minden magyartanárnak, de különösképpen fontos segédkönyv a kezdő tanár számára.

Muszty László
(Pécs)

Dr. Makay Gusztáv:
Irodalomtanítás

Irodalomtanításunk főbb módszertani kérdései
Tankönyvkiadó, Budapest, 1967. 354 lap.
Második kiadásban jelentette meg a kiadó a tetszetős külsejű, helyenként kibővített és átrendezett anyagú munkát.

Rendkívül sok helyes tapasztalatot tükröz

ez a mű, mintegy összegezi az elmúlt húsz esztendő gyakorlatát, ugyanakkor mégis igyekeznek előre is mutatni, s helyenként a még kialakulóban levő korszerűbb módszeres eljárásokra is rá-rámutat a kifejtés igénye nélkül.

A módszernek indoklása igen helyes és tüzetes, hiszen nem mindenki híve. Teljesen új és gazdag anyagú a 45—51. lapon található *hibalehetőségek* felsorakoztatása, amiket a tanárok a *világnézeti-erkölcsi nevelésük* során elkövethetnek. Nagyon érdekes és fontos mindaz, amit pl. *tanulók otthoni munkájáról* vagy amit a *szemléltetésről* olvashatunk.

Sok éves tapasztalatok óriási tárháza a könyv, amelynek nagyon értékes részei közé tartoznak a bőségesen felsorolt példák, vázlatok, óratervek, felkészülési dokumentumok, táblai vázlatok. Kár, hogy nem mindig marad következetes a szerző. Mivel az első kiadás 1964-ben jelent meg, abban még a korábbi tanterv és tankönyvek példái szerepeltek; ezek szinte változtatás nélkül — kivétel pl. a *Húsz óra* s néhány más mű — kerültek át ebbe, s így pl. általános iskolás olyan írásművek is szerepelnek a példatárban, amelyek ma nem tantervi követelmények. Ezt éppen a könyvnek talán leggazdagabb két fejezetével — az V. és VI. fejezettel — kapcsolatban kell észrevételeznünk.

Új a könyvben a tanár személyiségéről írt részlet is. Az viszont elkerülhető lett volna, hogy pl. a tanár beszédkultúrájáról ne 3—4 különböző helyen szóljon.

A műnek egyik legkidolgozottabb, legrészletesebbe, leggazdagabb fejezete a már említett V. Valóban nagyon igaza van Makaynak, a bemutató olvasáson áll vagy bukik igen sokszor az irodalmi óra.

Kétségtelen, hogy még nem alakult ki az anyanyelvi módszertankönyvek strukturájának legszerencsésebb formája. Mivel kezünkben egy nagyon érdekes könyv van, nehéz megállni, hogy ne éppen itt említsünk meg néhány olyan igényt, amit már egy esetleges 3. kiadáshoz felhasználhat szerző, akár más módszertani jegyzetírők.

Megérett az igény a *tantárgypedagógiák* elkészítésére. Ezekben aztán a Tanterv és követelményrendszerének, az Utasításoknak és útmutatásoknak elemző ismertetése éppúgy he-

lyet kér, mint pl. a tantárgy tanításának történeti áttekintése is. Ott bizonyára még részletesebben lehet majd szólni az óratípusok oldásáról, a tematikus tervezésről, a szóbeli és írásbeli kifejezőképességek az irodalomórán megvalósítandó követelményeiről, a házi feladatoknak és a dolgozatoknak összefüggéseiről (távlatbi és közvetlen dolgozatelőkészítés), a feladatlapos és programozott irodalomóráról, a filmről, arról a kérdéssről, amely ma még meglehetősen zavaros: a célok és feladatok fogalmának tisztázásáról, arról, hogy a didaktikai egységnek oktatási, nevelési és képzési feladatai vannak, vagyis: *feladatai*, hogy pl. az ált. isk.-i néhány életrajztanításnak mik a leghelyesebb formái, követelményei és módszeres eljárásai stb.

Mindezeknek az igényeknek a kielégítése persze nagyobb teret kívánna, s ebben a különben elég testes kötetben sem voltak megvalósíthatók.

Örömmel üdvözljük Makay könyvét, s ezt minden általános iskolai magyartanárnak — de tanítónak is! —, középiskolákban tanító magyartanároknak ismerniük és használniuk kell.

S éppen, mert ilyen kitűnőnek találjuk, folyóiratunk profilja megkívánja, hogy néhány általános iskolai szempontot megemlítsünk mint igényt, hiányt, kifogást.

A műelemzésben néhány olyan írásmű is szerepel, amelyik egyaránt tananyaga az általános iskolának és a középiskolának. Ezek elemzése több helyütt azonos. Az általános iskola 5. osztályában nem íratunk életképet dolgoztatnak. De a többi osztályban sem. Nem lehet szerencsés az úgynevezett „féljegyes” osztályzás olyan kezelése, hogy egyhelyütt tiltjuk, másutt esetleg megengedjük (270. és 333. l.) Úgy véljük, hogy a gondolatközlés — szóbeli vagy írásbeli — nagyfokú *jártasságot* kíván, s így ez nem készségfokú feladatmegoldás, hanem tudatos műveletvégzés. Bizonyára elírás az is, hogy a Szép Ilonkát az általános iskolában könyv nélkül is megtanítsuk.

A kifogások azonban eltörpülnek a könyv értékei, haszna mellett.

Somfai László